

UPPKLARADE BROTT

SLUTLIG STATISTIK FÖR 2007

brå
brottsförebyggande rådet

Uppklarade brott

Inledning

Antalet uppklarade brott är ett mått på polisens, åklagarens och övriga brottsutredande myndigheters arbete med att ”åtgärda och klarlägga” de brottsanmälningar som upprättas. Begreppet *uppklarat* betyder antingen att en person bundits till brottet eller att brottet har klarats upp på annat sätt. Den första betydelsen benämns här *personuppklarat* och innebär att åtal väckts, strafföreläggande utfärdats eller åtalsunderlåtelse meddelats. Det är ett grovt mått på de brottsutredande myndigheternas förmåga att binda gärningspersoner till de anmälda brotten. Den andra betydelsen benämns här *teknisk uppklaration* och innebär att det beslutats om en annan typ av klarläggande, till exempel (genom beslutsgrunderna) att man inte kan styrka att ett brott begåtts eller att den misstänkta personen är minderårig (under 15 år). Resterande brott är *ouppklarade* eller under utredning. Där ingår de brott som inte anses som möjliga att klara upp, till exempel på grund av att inget spaningsresultat uppnåts eller att utredning visat att den skäligen misstänkte är oskyldig. *Uppklaringsprocenten* redovisar, i procent, antalet brott som antingen personuppklarats eller klarats upp tekniskt under ett år av antalet anmälda brott under samma år (se nedan).

Uträkning av uppklaringsprocenten

$$\frac{\text{Antal uppklarade brott}}{\text{Antal anmälda brott}} = \text{Uppklaringsprocenten}$$

Tänk på när du tolkar statistiken att...

- En förändring i *uppklaringsprocenten* kan ytterst bero på två faktorer (se ovan). Dels en förändring i antalet anmälda brott och dels en förändring i antalet uppklarade brott. Det betyder bland annat att *uppklaringsprocenten* kan minska trots att antalet uppklarade brott har ökat, detta då antalet anmälda brott har ökat i större omfattning.
- De uppklarade brotten som ligger till underlag för beräkningen av *uppklaringsprocenten* kan även gälla brott som anmäls tidigare år.
- Nivån på uppklaringen skiljer sig mellan olika typer av brott. Vissa brott är mer lättuppklarade än andra. För några brottstyper, som vissa våldsbrott, butiksstölder, rattfylleribrott och narkotikabrott, finns det ofta redan vid anmälan en identifierad misstänkt person, vilket leder till en hög uppklaringsprocent.
- Brott som klarats upp genom beslut om att den misstänkte är yngre än 15 år räknas inte som *personuppklarat*, utan som *tekniskt uppklarat*. För vissa brottstyper som till exempel misshandel mot person 7–14 år och olaga hot, är det ett vanligt förekommande beslut eftersom gärningspersonerna ofta är minderåriga.

Sammanfattning

- År 2007 personupplärdades närmare 214 000 brott, vilket är knappt 1 procent färre brott än år 2006.
- Nedgången av antal personupplärdade brott är mest framträdande bland narkotikabrotten. För vissa brottstyper har dock antal personupplärdade brott ökat, till exempel rån och misshandelsbrott.
- År 2007 klarades cirka 222 000 brott upp på teknisk väg, vilket är en ökning med cirka 11 procent jämfört med år 2006.
- Antalet tekniskt upplärdade brott ökade mest för bedrägeribrott, skadegörelsebrott och även för stöld och tillgreppsbrott.
- *Personupplärdingsprocenten* minskade med 1,2 procentenheter jämfört med föregående år, till 16 (16,4) procent år 2007. I ett längre tidsperspektiv har nivån dock varit relativt konstant.
- Den *tekniska upplärdingsprocenten* ökade med knappt 1 procentenhet jämfört med föregående år, till 17 procent år 2007. I ett längre tidsperspektiv är trenden fortsatt ökande.
- Den *totala upplärdingsprocenten* minskade med knappt 1 procentenhet jämfört med föregående år, till 33 procent år 2007. Effekten av det ökade antalet tekniskt upplärdade brott dämpades av att de anmälda brotten samtidigt ökade.

Utvecklingen

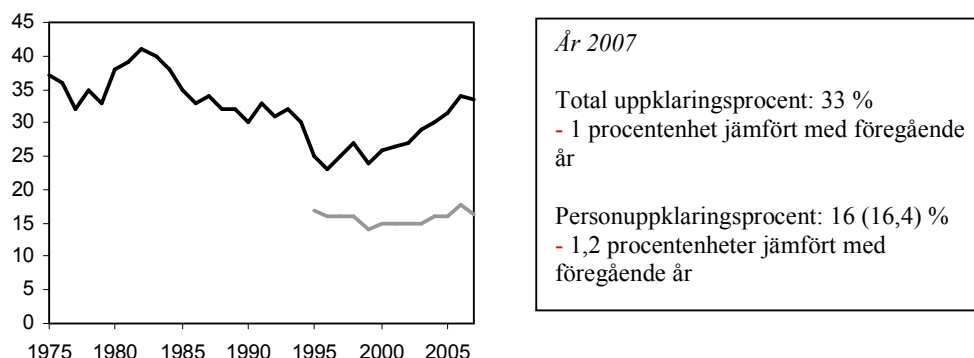
År 2007 anmäldes cirka 1,3 miljoner brott. Jämfört med år 2006 ökade de anmälda brotten med närmare 7 procent. Knappt 214 000 brott personupplärdades under året, vilket var en minskning med 1 900 brott (knappt 1 procent). Minskningen av antalet personupplärdade brott skedde till största del i brottskategorin narkotikabrott. Antalet personupplärdade narkotikabrott minskade med drygt 3 500 brott jämfört med år 2006. Framför allt härrör minskningen från narkotikabrott i Skåne län och förklaras till stor del av ett ovanligt stort antal personupplärdade narkotikabrott föregående år (se mer om detta i avsnittet narkotikabrott). Minskningen av de personupplärdade brotten innebär att *personupplärdingsprocenten* minskade från 18 (17,6) procent år 2006 till 16 (16,4) procent år 2007. Nivån har dock varit relativt konstant på längre sikt.

Drygt 222 000 brott klarades upp på teknisk väg, vilket är en ökning med cirka 16 000 brott (11 procent) jämfört med föregående år. Den relativt stora ökningen härrör framför allt från bedrägeribrott, skadegörelsebrott samt även till viss del från stöld och tillgreppsbrott. Antalet anmälda bedrägeribrott har ökat kraftigt under året och därmed också antalet upplärdade brott (se mer om detta i avsnittet bedrägeribrott). Ökningen av antalet tekniskt upplärdade brott ger även en ökning av den *tekniska upplärdingsprocenten*, från 16 procent år 2006 till 17 procent år 2007. Det är den högsta nivån i en stadigt ökande trend.

Sammantaget betyder detta att den *totala upplärdingsprocenten* var 33 procent år 2007, jämfört med 34 procent år 2006. Under den senaste tjugoårsperioden har dock utvecklingen av den *totala upplärdingsprocenten* varit ökande och årets nivå är en av de högsta. Av de 436 000 brott som totalt klarades upp år 2007 var 51 procent personupplärdade (214 000 brott) och 49 procent tekniskt upplärdade (222 000 brott).

Av de uppklarade brotten år 2007 hade merparten, cirka 73 procent, anmälts under året, 23 procent under år 2006 och övriga 4 procent tidigare år.

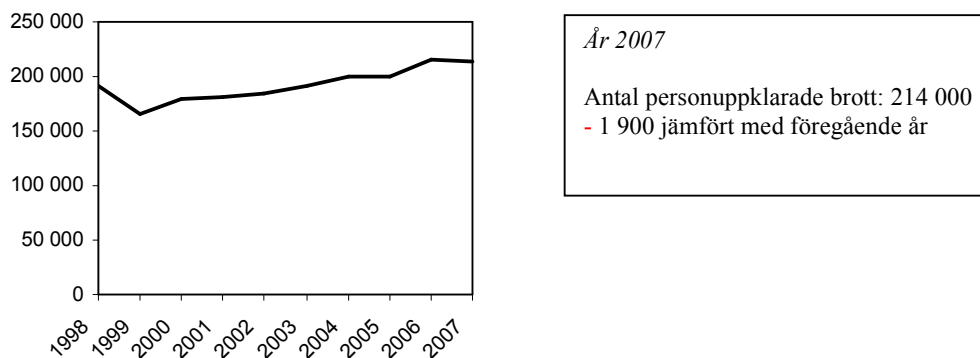
Utvecklingen av den totala uppklaringsprocenten och personuppklaringsprocenten, åren 1975–2007.

Personuppklarade brott

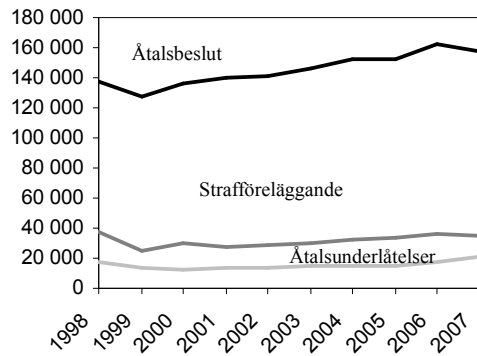
Utvecklingen av antalet personuppklarade brott har under den senaste tioårsperioden, med vissa undantag, varit ökande. I slutet av 1990-talet minskade nivån något. Därefter har nivån successivt ökat fram till år 2006 då antalet personuppklarade brott uppgick till cirka 216 000 brott. År 2007 noteras en knapp nedgång och nivån ligger på cirka 214 000 personuppklarade brott.

Utvecklingen av antalet personuppklarade brott, åren 1998–2007.

Majoriteten av de personuppklarade brotten leder till åtal. För närmare tre fjärdedelar av samtliga personuppklarade brott beslutades det om åtal (157 000 brott). Eftersom åtalsbesluten utgör huvuddelen av samtliga personuppklarade brott har utvecklingen över tid, med vissa undantag, varit ökande precis som utvecklingen för samtliga personuppklarade brott. För knappt 17 procent av brotten har strafföreläggande utfärdats (35 200 brott). För övriga 10 procent av de personuppklarade brotten har beslut om åtalsunderlåtelse tagits (21 500 brott). Utvecklingen för strafföreläggande och åtalsunderlåtelser har varit relativt konstant sedan år 1998. Antal åtalsunderlåtelser har dock ökat något de senaste två åren.

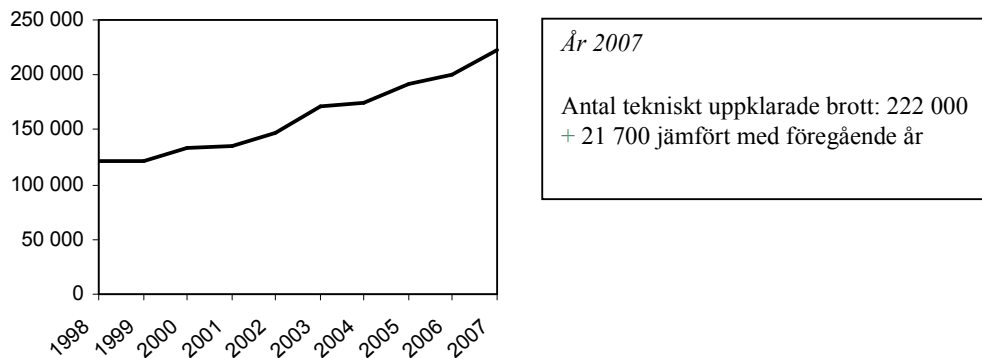
Utvecklingen av antal personuppklarade brott per beslut, åren 1998–2007.

Teknisk uppklarade brott

Antalet tekniskt uppklarade brott har ökat stadigt under den senaste tioårsperioden. Ökningen motsvarar nästan en fördubbling av antalet tekniskt uppklarade brott. År 1998 klarades 122 000 brott upp på teknisk väg, motsvarande antal för år 2007 var 222 000 brott.

Utvecklingen av antalet tekniskt uppklarade brott, åren 1998–2007.

Brottstyper

Det finns stora skillnader i *uppklaringsprocenten* mellan olika brottstyper. Till viss del beror det på att brotten är olika svåra att klara upp. Nedan redovisas antal uppklarade brott och *uppklaringsprocenten* år 2007, dels för samtliga brott, dels för några brottstyper. Antalet uppklarade brott är dessutom uppdelat på personuppklarade och tekniskt uppklarade brott.

Översikt över antal anmälda och uppklarade brott, fördelade på personuppklarade och tekniskt uppklarade brott, samt uppklaringsprocent år 2007.

Brottstyp	Anmälda brott	Uppklarade brott			Uppklaringsprocent	
		Person-uppklarade	Tekniskt uppklarade	Totalt	Person-uppklarade	Totalt
Samtliga brott	1 306 324 ↑	213 746 ↓	222 187 ↑	435 933 ↑	16 ↓	33 ↓
Våldsbrott (3 kap. BrB)	86 768 ↑	14 996 ↑	26 372 ↑	41 368 ↑	17 ↓	48 ↓
Sexualbrott (6 kap. BrB)	12 563 ↑	2 091 ↓	4 413 ↑	6 504 ↓	17 ↓	52 ↓
Stöldbrott (8 kap. BrB)	576 492 ↓	39 038 ↓	44 514 ↑	85 552 ↑	7 →	14 →
Bedrägeribrott (9 kap. BrB)	77 671 ↑	10 815 ↑	25 601 ↑	30 242 ↑	14 ↓	47 ↓
Skadegörelsebrott (12 kap. BrB)	179 088 ↑	6 908 ↑	12 846 ↑	19 754 ↑	4 →	11 ↓
Trafikbrott	80 243 ↑	53 939 →	12 697 ↑	66 636 ↑	67 ↓	83 →
Narkotikabrott	71 546 ↑	41 484 ↓	13 842 ↑	55 326 ↓	58 ↓	77 ↓

Pilansvisningarna (↑; ↓; →) anger förändringen jämfört med år 2006.

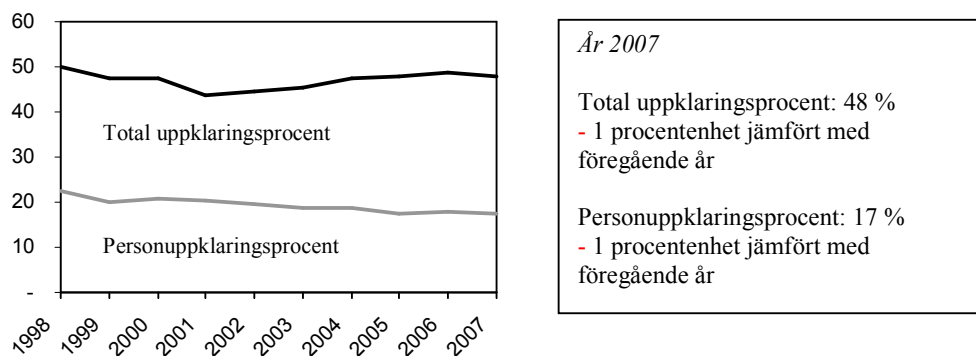
Våldsbrott

Uppklaringsprocenten för våldsbrott (3 kap. BrB. Brott mot liv och hälsa) är relativt hög jämfört med andra brottstyper. Eftersom en relativt stor andel av det anmälda våldet sker mellan bekanta finns det ofta en identifierad misstänkt person.

År 2007 anmäldes 86 800 våldsbrott, vilket är en ökning jämfört med föregående år. Även de personuppklarade våldsbrotten ökade, till 15 000 brott år 2007. De anmälda våldsbrotten ökade dock i större omfattning än de personuppklarade brotten, vilket innebär att personuppklaringsprocenten minskade jämfört med föregående år, från 18 procent till 17 procent år 2007. De tekniskt uppklarade våldsbrotten ökade, till 26 300 brott. Sammantaget betyder det att den *totala uppklaringsprocenten* minskade med 1 procentenhet jämfört med år 2006, till 48 procent år 2007.

Trenden under den senaste tioårsperioden är att både de anmälda våldsbrotten och de personuppklarade våldsbrotten har ökat. De anmälda brotten har ökat i större omfattning, vilket resulterar i att utvecklingen för *personuppklaringsprocenten* är svagt neråtgående. Årets nivå är den lägsta under perioden. Utvecklingen av den *totala uppklaringsprocenten* har varit neråtgående fram till år 2001. Därefter ökade nivån något, för att sedan ha legat relativt konstant de senaste åren.

Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för våldsbrott, åren 1998–2007.

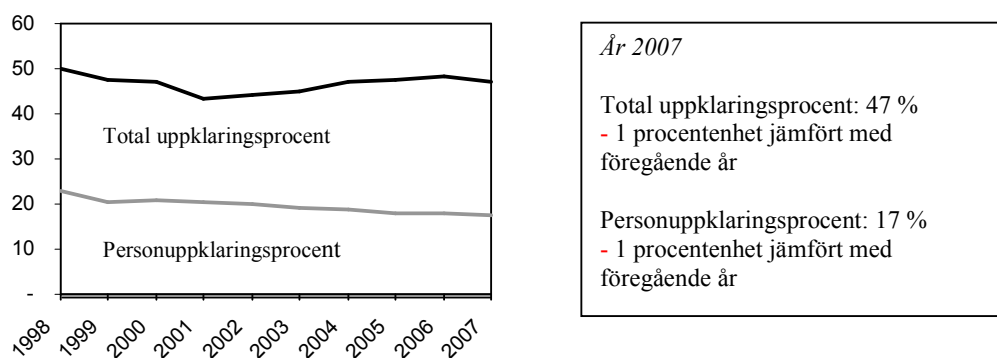

Misshandel

Flertalet av våldsbrotten utgörs av misshandelsbrott. Därför liknar utveckling för misshandel den för våldsbrott. Under år 2007 anmäldes 82 300 misshandelsbrott, vilket är en ökning jämfört med år 2006. De personupplklarade misshandelsbrotten ökade och uppgick år 2007 till 14 400 brott. De anmälda våldsbrotten ökade dock i större omfattning än de personupplklarade brotten, vilket innebär att personupplklaringsprocenten minskade jämfört med föregående år, från 18 procent till 17 procent år 2007. De tekniskt upplklarade misshandelsbrotten ökade, till 24 500 brott. Sammantaget betyder det att den *totala upplklaringsprocenten* minskade med 1 procentenhet jämfört med år 2006, till 47 procent år 2007.

Trenden för de upplklarade misshandelsbrotten är likartad som för våldsbrotten. *Personupplklaringsprocenten* är svagt nedåtgående. Utvecklingen för den *totala upplklaringsprocenten* har varit nedåtgående fram till år 2001, därefter något uppåtående men sedan relativt konstant de senaste åren.

Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för misshandelsbrott, åren 1998–2007.

Dödligt våld

Statistiken över dödligt våld, det vill säga antalet anmälda fullbordade mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, ger inte en bild av omfattningen av denna brottslighet. Statistiken över anmälda brott ger snarare en bild över antalet händelser med dödlig utgång som behöver utredas för att man misstänker att mord eller dråp kan ha begåtts. Många av de anmälda brotten har efter utredning visat sig vara till exempel självmord eller olycka. Statistiken innehåller också vissa felaktigheter, framför allt i form av att fler än en anmälan upprättats för ett misstänkt fall av dödligt våld. Dessa faktorer får

återverkningar på statistiken över uppklarade brott. Den uträknade *uppklaringsprocenten* blir underskattad. Därför används inte det måttet när det gäller dödligt våld.

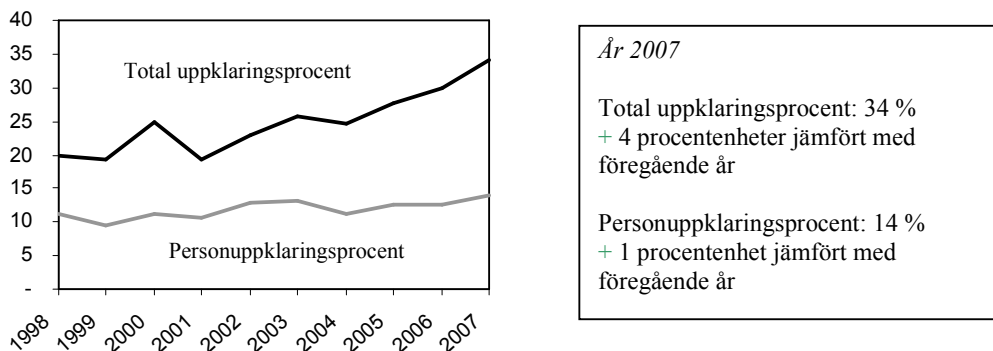
År 2007 personuppklarades 107 brott avseende dödligt våld, vilket är en stor ökning jämfört med år 2006 då 71 brott personuppklarades. Nivån är den högst uppmätta sedan 1995. Under den de senaste 10 åren har antalet personuppklarade brott varierat mellan 60 och 107 brott. Dödligt våld är statistiskt sett en begränsad brottskategori och det är därför vanligt med relativt stora upp- och nedgångar i statistiken från år till år.

Rån

År 2007 anmäldes 8 700 rån, varav nästan tre fjärdedelar var personrån. Nivån är i princip oförändrad jämfört med föregående år. Cirka 1 200 rån personuppklarades, vilket är en ökning med närmare 12 procent jämfört med år 2006. Det resulterar i en ökning av *personuppklaringsprocenten*, från 13 procent till 14 procent år 2007. Även de tekniskt uppklarade brotten ökade relativt mycket jämfört med år 2006. Det innebär att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade med 3 procentenheter till att uppgå till 20 procent. Sammantaget innebär det att den *totala uppklaringsprocenten* har ökat från 30 procent år 2006 till 34 procent år 2007.

Under de senaste tio åren har antalet anmälda rån och antalet personuppklarade rån ökat. De personuppklarade rånen har ökat i större omfattning. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* har ökat sedan år 1998. De tekniskt uppklarade brotten har nästan fördubblats under den senaste tioårsperioden, vilket gör att den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat 11 procentenheter under perioden, till 34 procent år 2007.

Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för rån, åren 1998–2007.

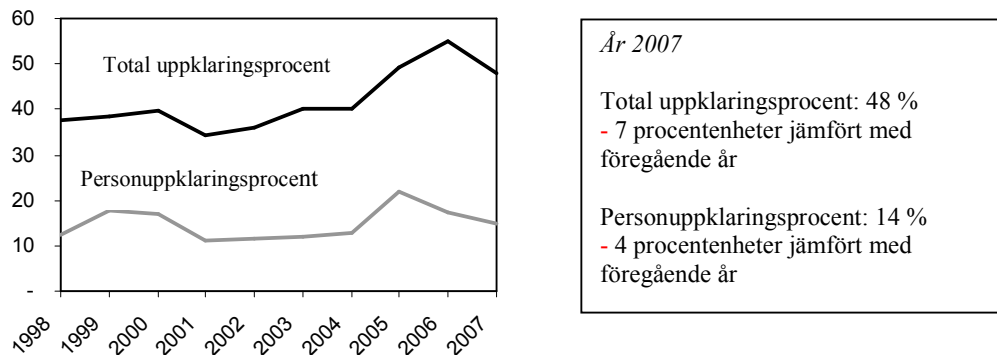
Våldtäkt

Antalet anmälda våldtäkter ökade jämfört med föregående år, till 4 600 brott år 2007. Ökningen har i huvudsak skett för våldtäkt mot vuxna (personer över 15 år). De personuppklarade brotten minskade och utgjorde knappt 700 brott år 2007. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* för våldtäkter minskade, från 18 procent år 2006 till 15 procent år 2007. Antalet tekniskt uppklarade våldtäktsbrott är oförändrat jämfört med föregående år. Ökningen av antalet anmälda våldtäkter gör dock att den *tekniska uppklaringsprocenten* minskade från 37 procent till 34 procent år 2007. Även den *totalt uppklaringsprocenten* minskade således, från 55 procent till 49 procent år 2007.

Sedan år 1998 har antalet anmälda våldtäkter mer än fördubblats. Nivån på de personuppklarade brotten har nästan tredubblats, vilket resulterar i att

personuppklaringsprocenten har ökat från 12 till 15 procent under de senaste tio åren. De tekniskt uppklarade brotten har också ökat och i än större omfattning. Det betyder att den *totala uppklaringsprocenten* har ökat från 37 procent till 49 procent under samma period.

Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för våldtäkt, åren 1998–2007.

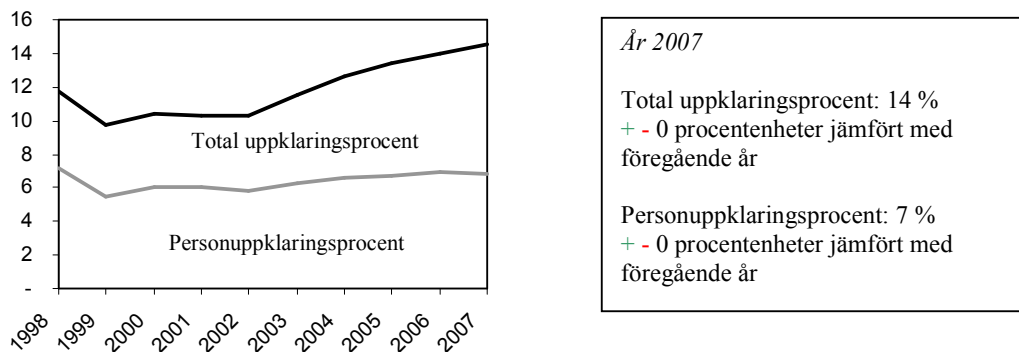
Stöld och andra tillgrepsbrott

Personuppklaringen är generellt sett låg för tillgrepsbrott (undantaget är butiksstölder), eftersom det är sällsynt att någon har sett gärningspersonen utföra själva brottet.

År 2007 anmäldes cirka 576 000 tillgrepsbrott (8 kap. BrB). Det är en minskning jämfört med år 2006. Även antalet personuppklarade tillgrepsbrott minskade, till 39 000 brott. Medan de tekniskt uppklarade brotten ökade, till 44 500 brott. Detta innebär att personuppklaringsprocenten är oförändrad på 7 procent jämfört med år 2006. Däremot ökade den *tekniska uppklaringsprocenten* med 1 procentenhet till 8 procent. Den *totala uppklaringsprocenten* ökade dock med mindre än en procent, därför är nivån oförändrad på 14 procent.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda tillgrepsbrott minskat. Även antal personuppklarade tillgrepsbrott har minskat sedan 1998. Däremot har de tekniskt uppklarade brotten ökat relativt mycket. Detta betyder att utvecklingen av *personuppklaringsprocenten* har varit relativt konstant mellan 6 och 7 procent under de senaste tio åren. Däremot har den *tekniska uppklaringsprocenten* och därmed även den *totala uppklaringsprocenten* har ökat med vardera 3 procentenheter under den senaste tioårsperioden.

Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för stöld och tillgrepsbrott, åren 1998–2007.

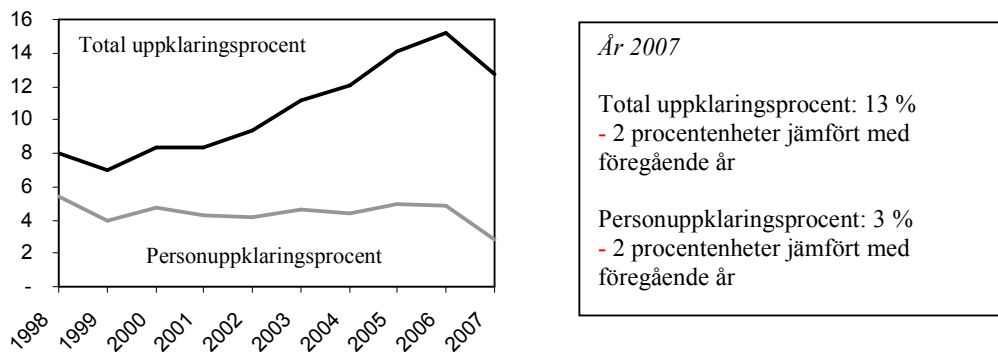

Bostadsinbrott

Under år 2007 anmäldes 17 000 bostadsinbrott, vilket är en relativt stor ökning jämfört med år 2006. Antalet personupplklarade bostadsinbrott minskade kraftigt jämfört med år 2006, med en dryg tredjedel. Det innebär att *personupplklaringsprocenten* minskade från 5 procent till 3 procent år 2007. De tekniskt upplklarade brotten ökade. Det ökade antalet anmälda brott gör dock att den *tekniska upplklaringsprocenten* ligger oförändrat på 10 procent. Sammantaget innebär det att den *totala upplklaringsprocenten* minskade från 15 procent till 13 procent år 2007.

Det ökade antalet anmälda brott samt det minskade antalet personupplklarade brott innebär att *personupplklaringsprocenten* har sjunkit till den hittills lägsta nivån under de senaste tio åren. Utvecklingen har tidigare varit relativt konstant sedan år 1999. Den *totala upplklaringsprocenten* har under motsvarande period ökat stadigt, detta på grund av att den *tekniska upplklaringsprocenten* har ökat. Effekterna av det höga antalet anmälningar och kraftiga minskningen av antal personupplklarade brott år 2007, har även påverkat den *totala upplklaringsprocenten* och den tidigare uppåtgående trenden har brutits år 2007.

Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för bostadsinbrott, åren 1998–2007.

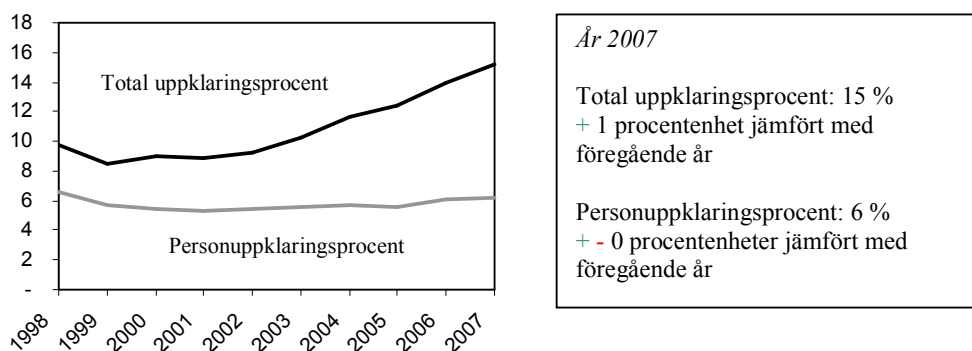
Biltillgrepp

Under år 2007 anmäldes 32 000 biltillgrepp, vilket är en relativt kraftig minskning jämfört med år 2006. Under samma period minskade även antalet personupplklarade brott, till 2 000 brott. Eftersom anmälda och upplklarade brott har minskat i ungefär lika stor omfattning är *personupplklaringsprocenten* oförändrad, 6 procent jämfört med år

2006. Antalet tekniskt uppklarade biltillgrepp har ökat något jämfört med år 2006. Tillsammans med ett minskat antal anmälda brott innebär det att både den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* ökade med 1 procentenhet vardera, till 9 respektive 15 procent år 2007.

Antalet anmälda biltillgrepp har mer än halverats under den senaste tioårsperioden. Likaså de personuppklarade brotten, vilket innebär att *personuppklaringsprocenten* har legat stabilt på igenomsnitt 6 procent per år. De tekniskt uppklarade biltillgreppen har däremot ökat under motsvarande period. Därmed har även den *tekniska uppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* har ökat stadigt sedan år 1999.

Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för biltillgrepp, åren 1998–2007.

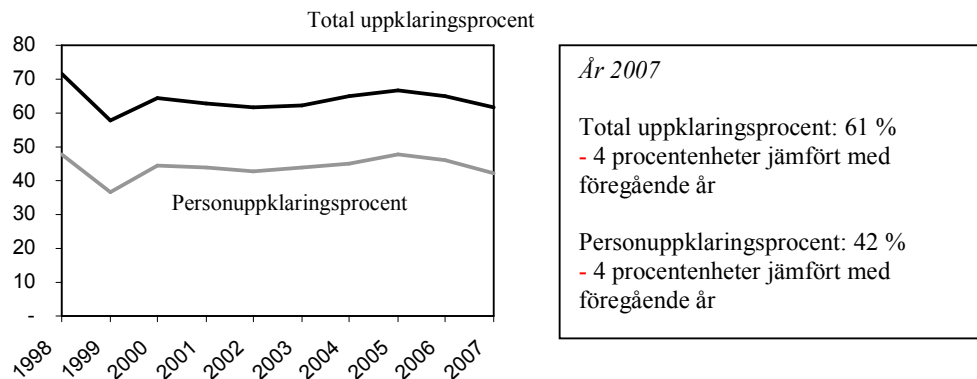

Snatteri

År 2007 anmäldes 58 600 butiksstölder/snatterier. Jämfört med föregående år det en ökning. Cirka 24 900 brott personuppklarades under året, vilket är en minskning. Det innebär i sin tur att *personuppklaringsprocenten* minskade från 46 procent år 2006 till 42 procent år 2007. De tekniskt uppklarade brotten var fler än föregående år. Ökningen motsvarar ökningen av antal anmälda brott. Därför är den *tekniska uppklaringsprocenten* på 19 procent oförändrad. Sammantaget ger det en minskad *total uppklaringsprocent*, från 65 till 61 procent år 2007.

Jämfört med år 1998 har antalet anmälda brott och antal person- och tekniskt uppklarade brott minskat. Dock har antalet uppklarade brott minskat i större omfattning. Både *personuppklaringsprocenten* och den *totala uppklaringsprocenten* har varit relativt konstanta under 2000-talet. Dock har nivåerna minskat under de senaste åren. Särskilt det senaste årets minskning var relativt stor.

Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för snatteri, åren 1998–2007.

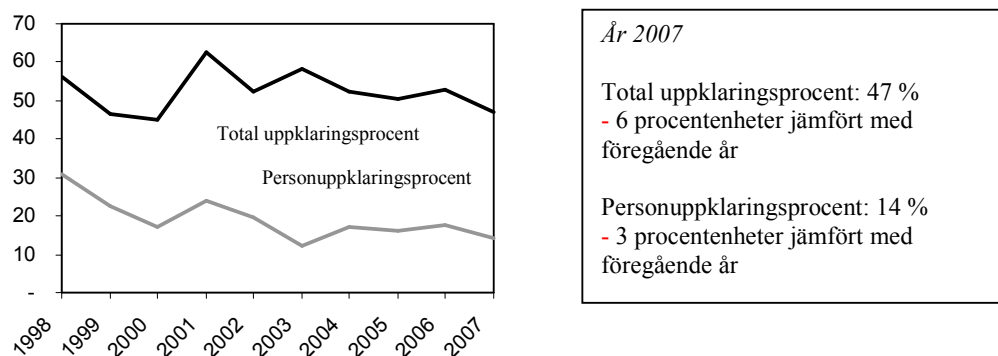

Bedrägeribrott

Under år 2007 anmäldes 77 700 bedrägeribrott (9 kap. BrB). Jämfört med föregående år är det en kraftig ökning (35 procent). Även antal personupplklarade brott ökade, dock i betydligt lägre omfattning. Den stora ökningen av antalet anmälda brott innebär därför att *personupplklaringsprocenten* minskade från 17 procent till 14 procent år 2007. Även för de tekniskt upplklarade brotten skedde en relativt stor ökning, dock inte lika stor som för de anmälda brotten. Sammantaget innebär det att den *tekniska upplklaringsprocenten* minskade med 2 procentenheter, till 33 procent år 2007. Det ger en total upplklaringsprocent på 47 procent, vilket är en minskning med 6 procentenheter jämfört med år 2006.

Under de senaste tio åren har antal anmälda bedrägeribrott ökat, medan antalet personupplklarade brott har minskat eller endast ökat i liten omfattning. Det innebär att *personupplklaringsprocenten* har minskat med 16 procentenheter sedan år 1998. De tekniskt upplklarade brotten har mer än fördubblats, vilket gör att den *tekniska upplklaringsprocenten* har ökat med 9 procentenheter sedan år 1998. Sammantaget betyder det att den *totala upplklaringsprocenten* har minskat med 8 procentenheter sedan 1998.

Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för bedrägeribrott, åren 1998–2007.

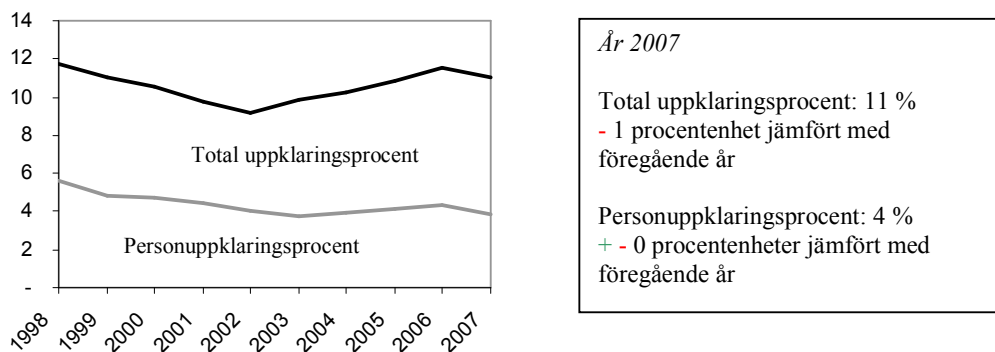
Skadegörelsebrott

År 2007 anmäldes 179 000 skadegörelsebrott, vilket är en ökning jämfört med år 2006. Både de personupplklarade brotten och de tekniskt upplklarade brotten ökade jämfört

med föregående år. Det innebär att både *personuppklaringsprocenten* och den *tekniska uppklaringsprocenten* är oförändrade på 4 procent respektive 7 procent. Den *totala uppklaringsprocenten* har dock minskat men med mindre än 1 procentenhet till 11 procent.

Antalet anmälda skadegörelsebrott har ökat med omkring 50 procent sedan år 1998. Antalet personuppklarade brott är oförändrade, medan de tekniskt uppklarade brotten nästan har fördubblats. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* har en fortsatt nedåtgående utveckling. Utvecklingen av den *tekniska uppklaringsprocenten* har varit nedåtgående under första halvan av perioden, för att sedan vara uppåtgående fram till årets nivå som bryter den trenden.

Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för skadegörelsebrott, åren 1998–2007.

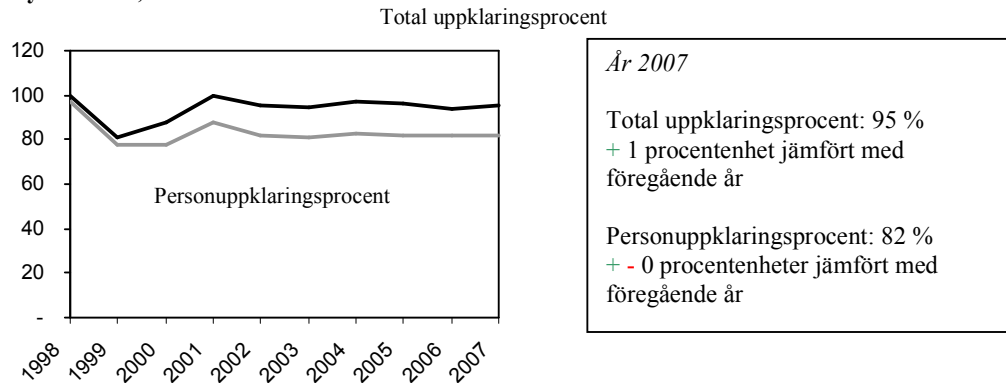
Rattfylleribrott

Rattfylleribrott har hög uppklaringsprocent. Det beror på att man vid anmälningstillfället i stort sett alltid har en utpekad gärningsperson. Därför är också andelen personuppklarade brott hög.

Under år 2007 anmäldes 18 100 rattfylleribrott, vilket är en ökning jämfört med år 2006. Även antalet personuppklarade brott ökade, ungefär i lika stor procentuell omfattning. Cirka 14 900 rattfylleribrott personuppklarades. Detta resulterade i en oförändrad *personuppklaringsprocent* på 82 procent. De tekniskt uppklarade brotten har ökat jämfört med föregående år. Ökningen är relativt sett större än för de anmälda brotten, vilket betyder att den *tekniska uppklaringsprocenten* ökade från 12 procent till 13 procent år 2007. Även den *totala uppklaringsprocenten* ökade, med 1 procentenhet till 95 procent.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda rattfylleribrott ökat med omkring 50 procent. Även de personuppklarade brotten har ökat, dock inte lika mycket. Det innebär att *personuppklaringsprocenten* har minskat från 97 procent år 1998 till 82 procent år 2007. För de tekniskt uppklarade brotten har det skett en relativt kraftig ökning, vilket resulterar i att den *tekniska uppklaringsprocenten* har ökat från 3 till 13 procent under perioden. Den *totala uppklaringsprocenten* har därmed minskat från 100 procent till 95 procent under tioårsperioden. Nivåerna har dock legat relativt konstanta sedan år 2002.

Utvecklingen av personupplklaringsprocenten och den totala upplklaringsprocenten för rattfylleribrott, åren 1998–2007.

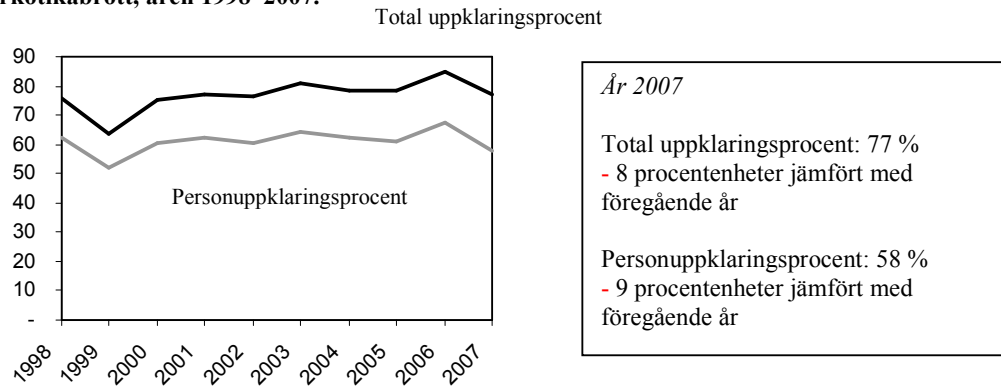
Narkotikabrott

Uppklaringsprocenten är hög även för narkotikabrott. Utvecklingen av narkotikabrotten styrs till stor del av polisens spanings- och kontrollinsatser. Det gör att man i de flesta fall redan vid polisanmälan har en utpekad gärningsperson.

År 2007 anmäldes 71 500 narkotikabrott, vilket är en ökning med 7 procent. Samtidigt minskade de personupplklarade narkotikabrotten med cirka 8 procent, vilket resulterade i att *personupplklaringsprocenten* minskade från 67 procent år 2006 till 58 procent år 2007. Även de tekniskt upplklarade brotten ökade under det senaste året, med cirka 20 procent. Det innebär att även den *tekniska upplklaringsprocenten* ökade, från 17 procent år 2006 till 19 procent år 2007. År 2006 personupplklarades ovanligt många narkotikabrott. Det gäller framförallt brottet överlåtelse av narkotika. Därav de relativt kraftiga minskningarna av *personupplklaringsprocenten* år 2007. Framför allt i Skåne län var personupplklaringsprocenten särskilt hög år 2006, där också de största minskningarna noteras år 2007.

Under den senaste tioårsperioden har antalet anmälda narkotikabrott mer än fördubblats. Även de personupplklarade brotten har fördubblats och de tekniskt upplklarade brotten har mer än tredubblats jämfört med år 1998. Det betyder att *personupplklaringsprocenten* minskade från 62 till 59 procent, med vissa fluktuationer under tioårsperioden. Den *tekniska upplklaringsprocenten* ökade från 17 procent till 29 procent. Den *totala upplklaringsprocenten* har därmed ökat från 75 procent till 77, även här med vissa fluktuationer under perioden.

Utvecklingen av personuppklaringsprocenten och den totala uppklaringsprocenten för narkotikabrott, åren 1998–2007.

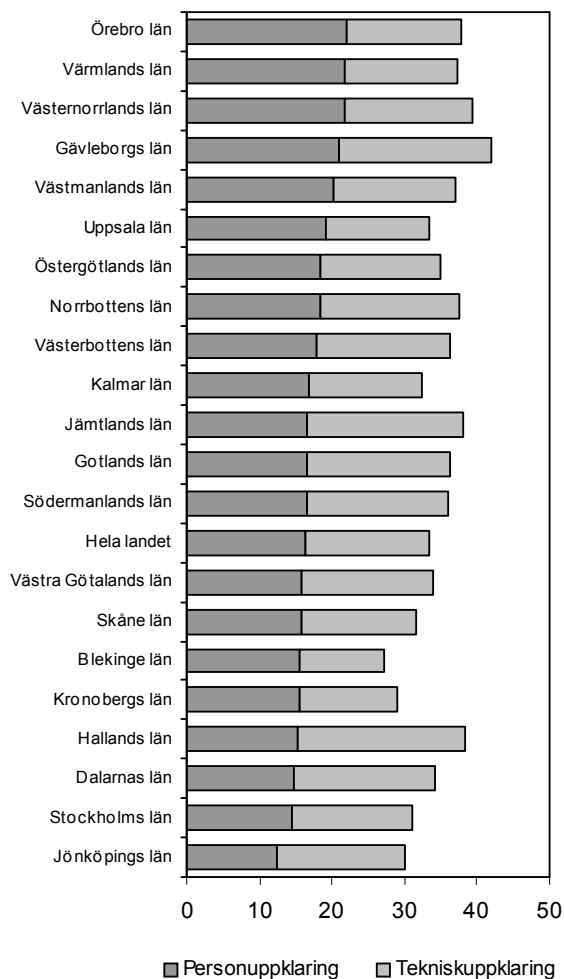

Regionala skillnader

De länsvisa skillnaderna i *uppklaringsprocenten* kan delvis förklaras av skillnader i brottsstrukturen mellan länen. Vissa län har högre andel brott där man oftast redan vid anmälningstillfället har en misstänkt person. En annan faktor som påverkar *uppklaringsprocenten* är att den tekniska uppklaringen varierar mellan länen. Olika polismyndigheter tillämpar principerna för avskrivningar av ärenden något olika. Det kan resultera i att samma typ av ärende kan redovisas som tekniskt uppklarat av en polismyndighet, men som ouppklarat av en annan.

Det finns inte något stabilt mönster över hur länen rangordnar sig vad gäller *uppklaringsprocenten* från år till år. Län som ett år har varit i den lägre delen av ordningen kan nästa år ligga högt. Nedan visas hur länen fördelat sig efter *personuppklaringsprocenten* år 2007.

Personupplklaringsprocenten och den tekniska upplklaringsprocenten i länen, år 2007.

Statistikens innehåll

Den officiella kriminalstatistiken beskriver den brottslighet som kommer till myndigheternas kännedom. Ett stort antal brott anmäls aldrig. När man använder den officiella statistiken, är det därför viktigt att kunna läsa den på rätt sätt. Statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tid påverkas av många olika faktorer.

Olika statistikbegrepp

Statistiken över det totala antalet anmälda brott, upplarade brott och misstänkta personer ger en allmän beskrivning av brottslighetens omfattning, struktur, utveckling och regionala fördelning i Sverige.

I statistiken redovisas följande brott:

- Brott mot brottsbalken¹
- Brott mot trafikbrottslagen²

¹ Följande brott ingår dock inte: Vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka (BrB 3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (BrB 8 kap. 8 §) och förgelseväckande beteende (BrB 16 kap. 16 §).

- Brott mot narkotikastrafflagen
- Brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar där fängelse ingår i straffskalan.

Försök, förberedelse och stämpling³ till brott redovisas som fullbordade brott. Försöksbrotten redovisas dock separat för mord och dråp, våldtäkter, bostadsinbrott samt biltillgrepp.

Brottstyp

Klassificeringen av brott sker med hjälp av brottskoder. Varje brottstyp har en specifik kod. Anvisningar för hur brotten ska kodas, *Kodning av brott*, har utfärdats av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Tullverket. Brottstyperna/koderna bygger på gällande lagstiftning. En brottstyp är ofta kopplad till en viss paragraf eller ett visst stycke i lagen. I vissa fall är den dock mer specificerad för att ange brottsobjekt, brottsplats, offrets ålder eller kön, gärningspersonens tillvägagångssätt med mera.

Huvudprincipen för brottsräkning är att om flera brott av samma typ begåtts under en viss tid redovisas varje brott för sig. Det förekommer dock ett antal avvikelser från denna huvudprincip. Ofredanden genom en serie telefonpåringningar räknas till exempel som *ett* brott.

Anmälda brott

De brott som redovisas har anmälts till och registrerats av polisen, tullen eller åklagare under redovisningsperioden. Brotten kan alltså ha ägt rum före redovisningsåret och behöver inte ha upptäckts under det år som redovisningen avser.

Det totala antalet anmälda brott redovisas, det vill säga även händelser som vid senare utredning visar sig inte vara brott eller där brott inte kan styrkas. Detta är särskilt betydelsefullt för vissa brott, exempelvis mord, dråp och misshandel med dödlig utgång.

Uppklarade brott

I statistiken över uppklarade brott redovisas de anmälda brott som polisen, åklagarna och övriga brottsutredande myndigheter klarat upp under redovisningsåret. Termen *uppklarade brott* innebär inte att någon dömts för brottet utan anger att brottet fått *ett polisiärt klarläggande*. Ett brott kan alltså redovisas som uppklarat även om den åtalade frikänts vid en rättegång.

De vanligaste besluten (uppklaringsgrunderna) som innebär att brott redovisas i statistiken som uppklarade brott, är att åtal väcks, strafföreläggande utfärdas, åtalsunderlåtelse meddelas, man kan inte styrka att ett brott begåtts, den anmälda gärningen bedöms inte vara brott eller den misstänkta personen är minderårig (under 15 år).

² I den statistiska redovisningen över *trafikbrotten* ingår inte vårdslöshet i trafik (1 § 1 st.) och hindrande eller störande av trafik i väsentlig mån.

³ Med stämpling (enl. 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan beslutar utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.

Strafföreläggande utfärdas av åklagare, i de flesta fall i form av böter men även villkorlig dom förekommer, enskilt eller i kombination med böter. Strafföreläggande kan utfärdas där böter ingår i straffskalan, det måste dessutom godkännas av den misstänkte. Enligt SFS 1970:60 bör åklagaren utfärda strafföreläggande i stället för att väcka åtal, om det finns förutsättningar för det.

Åtalsunderlåtelse innebär att åklagare beslutar att inte väcka åtal trots att den misstänkte bedöms vara skyldig till brottet. Den vanligaste anledningen till det är att brottet är lindrigt och att personen i stället åtalas för ett annat grövre brott, eller att personen är ung.

Personupplärade brott är den gemensamma benämningen på de brott för vilka det beslutats om åtal, utfärdats strafföreläggande eller meddelats åtalsunderlåtelse.

Tekniskt upplärade brott är de brott som upplärats på annat sätt än genom personupplärning, till exempel att man inte kan styrka att ett brott har begåtts, den anmälda gärningen bedöms inte vara brott, den misstänkta personen är minderårig eller någon annan anledning.

Oupplärade brott är de brott som är under utredning samt de brott som inte anses möjliga att klara upp, till exempel på grund av att inget spaningsresultat uppnåtts eller att utredning visat att den skäligen misstänkte är oskyldig.

Uppklaringsprocent/personuppläringsprocent redovisar i procent antalet brott upplärade under ett år (kan vara anmälda under samma år eller tidigare) av antalet anmälda brott under samma år. Eftersom brotten inte alltid klaras upp samma år som de anmäls kan det under ett år klaras upp fler brott än vad som anmäls. *Uppklaringsprocenten* blir då högre än 100 procent.

De brott som klaras upp under ett år kan vara anmälda tidigare år.

Kvalitet och jämförbarhet

För att kunna jämföra brottsstatistik med andra statistikkällor behöver man veta hur statistiken byggs upp, klassificerats och definierats.

Speciella händelser som har påverkat statistiken för år 2007

Under år 2007 har Åklagarmyndigheten successivt infört ett nytt ärendesystem (Cåbra) som ersatt åklagarnas tidigare ärendesystem (Brådis och Envis). Systemomläggningen påbörjades februari år 2007 och skedde successivt i olika åklagarkammare fram till juni år 2007. Uppgifter från både de gamla och det nya systemet ligger till grund för statistiken upplärade brott och misstänkta personer men även till viss del anmäld brott (de flesta anmälda brott kommer från polisen). Två förbättringar i statistiken för år 2007, dels i anmälda brott (se nedan) och dels i misstänkta personer (se sammanfattning över misstänkta personer år 2007), har kunnat genomföras eftersom systemomläggningen har inneburit att åklagaren numera förutom misstankar även hanterar brott där det inte finns en misstänkt person. Denna systemomläggning kan ha påverkat statistiken över anmälda, upplärade brott och misstänkta personer år 2007 och därmed jämförbarheten med tidigare år. Analyser av statistiken tyder dock på att systemomläggningen generellt sett endast påverkat statistiken i marginell omfattning förutom för vissa typer av anmälda brott där förbättringen av statistiken gjorts (se nedan). (Mer utförlig information om statistikomläggningen kan beställas från BRÅ:s statistikenhet.)

Förbättringen i anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (BrB kap 11). Ändringen innebär att även brott som saknar misstakt person efter systemomläggningen levereras till Brå. Samtliga anmälda brott av dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med år 2007, till skillnad från tidigare år då endast anmälda brott av den här typen redovisades då det fanns en skäligen misstakt person. Detta har medfört att från och med år 2007 redovisas betydligt fler anmälda brott avseende skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. Tidigare år har alltså antalet anmälda brott för dessa brottskategorier underskattats. Även upplklaringsprocenten påverkas för dessa brott av förändringen då antalet anmälda brott ingår i beräkningen av detta mått. Effekten blir att upplklaringsprocenten för år 2007 ser ut att vara lägre jämfört med tidigare år då fler anmälningar från och med år 2007 räknas med i statistiken. Det är därför inte relevant att år 2007 göra jämförelser av upplklaringsprocenten för dessa brott med tidigare år.

I statistiken över anmälda brott har ett mindre fel upptäckts som berör vissa typer av skattebrott åren 2005-2006 och brott avseende föroreningar från fartyg för åren 2002-2006. Detta gör att dessa brott underskattas något under dessa år. En jämförelse med år 2007 för dessa brott är därmed inte relevant.

Övrigt

Under inrapporteringen till *2000 års* statistik har *nya datarutiner* börjat användas. Nya datasystem har byggts upp inom polisväsendet och Brå har anpassat sina system efter dessa, vilket kan ha påverkat uppgifterna i denna statistik. Bland annat befaras en underrapportering till statistiksystemet av uppgifter om misstänkta personer, som togs in via så kallade personblad. Dessa skulle slopas från och med år 2000, men det finns indikationer på att de i viss mån slopades redan i slutet av år 1999. Olika brott påverkas i olika grad. Bland annat är inte uppgifterna om anmälda trafikbrott för åren från och med år 2000 jämförbara med tidigare uppgifter. För mer information om förändringar se årsboken *Kriminalstatistik 2000*.

Källor

Till grund för statistiken över *anmälda* brott ligger uppgifter från polis, åklagare, och tull. Även uppgifter från Ekobrottsmyndigheten, Kustbevakningen och Skatteverket ligger till grund för statistiken. För huvuddelen av de anmälda brotten upprättas en brottsanmälan av polisen i samband med att ett brott kommer till polisens kännedom. Uppgifter ur brottsanmälan sänds av den lokala polismyndigheten till Rikspolisstyrelsen (RPS).

Underlaget till statistiken över *upplklarade brott* och *misstänkta personer* kommer huvudsakligen från polisen och åklagare, men även från tullen. De beslut som polisen fattar för att avsluta ett ärende registreras och skickas sedan vidare till RPS, som vidarebefordrar uppgifterna till Brå. Åklagaren registrerar uppgifterna om upplklarade brott direkt i sina ärendehanteringssystem. Uppgifterna skickas därefter via Åklagarmyndigheten till Brå.

Uppgifterna från de olika källorna levereras till Brå för granskning, bearbetning och sammanställning.

Mars 2008

Brå ansvarar för den officiella kriminalstatistiken och har till uppgift att förse rättsväsendets myndigheter, brottsförebyggande aktörer och övriga användare med statistik av god kvalitet som underlag för beslutsfattande, utredningsverksamhet, debatt och forskning.

Brå:s statistikenhet sammanställer och presenterar, utifrån insamlade uppgifter från rättsväsendets administrativa system, årligen cirka 400 tabeller på månads-, kvartals- och årsbasis inom områdena brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott. Uppgifterna redovisas på såväl nationell som regional och lokal nivå.

Tabellerna publiceras på Brå:s webbplats, www.bra.se/statistik, tillsammans med tolkningsanvisningar, kommentarer och analyser, samt i de två årliga publikationerna, Kriminalstatistik och Narkotikastatistik.

Statistik över anmälda brott har förts från år 1950. Statistiska centralbyrån publicerade årligen statistik till och med redovisningsåret 1992.